

اولیاء و مربیان با دانش آموزان مردودی چه بکنند؟

✽ محیط کلاس و مدرسه را به محیط گرم و صمیمانه‌ای که در آن همه به یکدیگر علاقه‌مند باشند تبدیل کنیم .

✽ دانش آموز را تحریض کنیم که شکست خود را تحلیل و علت آن را تشخیص دهد . و علل آن را رفع کند تا دیگر بار شکست نخورده و به پیروزی دست یابد .

ی-جهانگرد

شاگردان مردود در امتحان که مهر مردودی خورده‌اند از نظر روحیه مانند شکست خورده‌گانند. وقتی ورقهٔ مردودی رایه دانش آموز می‌دهیم که به منزل ببرد و به پدر و مادرش بفهماند که چه فرزند کودنی داشته‌اند، چنین تصور می‌کنیم که با مردود کردن دانش‌آموز، او انسان تازه‌ای میشود و راه کار و کوشش رامی‌یابد و دنبال میکند، در حالیکه با مردود شدن فقط به او آموخته‌ایم که چگونه میتوان مردود شد.

راستی پیروزی و شکست چیست؟ رمز موفقیت و پیروزی در چیست؟

هرکس به طرف موفقیت گام بردارد مورد علاقه دیگران قرار می‌گیرد، و بهمین ترتیب یاد می‌گیرد که بدیگری عشق بورزد.

وقتی که در مسیر موفقیت گام برمیداریم احساس میکنیم که دیگران برای کار ما ارزش قائلند و بر ما ارج می‌گذارند. علی علیه السلام میفرماید: **التَّوْفِيقُ رَحْمَةٌ - التَّوْفِيقُ عِنَايَةُ تَوْفِيقِ رَحْمَتِ وَ عِنَايَةِ خَدَاةِ.** دانش آموزانی که در مدرسه موفقیتی کسب نمی‌کنند احساس میکنند که کسی آنان را دوست ندارد و بر آنها ارزش و اهمیتی قائل نیست. کم‌کم فکر می‌کنند که نمیتوانند کاری انجام دهند که از نظر سایرین با ارزش بوده و بدینوسیله علاقه دیگران را بخود جلب کنند. بالاخره پس از مدتی که نتوانستند مورد علاقه دیگران قرار گیرند کم کم به کسی

هم علاقمند نمی‌شوند و اینجاست که احساس می‌کنند شکست خورده‌اند. بنابراین مانند شکست خوردگان رفتار میکنند علی‌علیه - السلام میفرماید: **سَاعَةٌ ذَلِيلَاتُفِي بَعِزَّةٍ لَدَهْرٍ** یکساعت ذلت به یک عمر عزت نیارزد. از این رو با تمام افراد و با مقررات مدرسه عمداً مخالفت می‌کنند تا شخصیت شکست خورده خود را نشان دهند. اینان بدون توجه به دیگران هر وقت هر کاری خواستند انجام میدهند و برای هیچکس و هیچ چیز حرمت و حریمی قائل نیستند. اینان دانش آموزان راهی جزافسار گسیختگی و بزهکاری و یاعقب نشینی و انزواندارند. و به همین علت با معلم و سایر دانش‌آموزان ارتباط شایسته‌ای برقرار نمیکنند بیشتر هم کار نمی‌کنند تا عقب افتادگی خود را جبران کنند. اینان مساله آفرین کلاس و جزو درگیران دائمی با معلم و مدیر و سایر دانش‌آموزانند. معلمان هم اغلب معتقدند که درس دادن به این دانش‌آموزان مردودی و به راه آوردن آنان کاری مشکل است و معمولاً این دانش‌آموزان را از خانواده‌های عقب افتاده فکری و فرهنگی و یا از عقب افتاده‌های ذهنی قلمداد می‌کنند و بدین سبب کوششی در هدایت و ارشاد آنان از خود نشان نمیدهند. در بعضی مواقع روی سابقه ذهنی و یاعینی که از این قبیل دانش‌آموزان دارند آنان را مورد ظلم و ستم نیز قرار میدهند که این خود مزید

علت است. مولای متقیان میفرماید:
الظُّلْمُ يَزِلُّ الْقَدَمَ وَيُسَلِّبُ النِّعَمَ وَيَهْلِكُ
الْأُمَّمَ.

ستم پارا بلغزاند، نعمت‌ها راسلب و مردم
را در ورطه هلاکت اندازد.

آیا دانش آموز شکست خورده، مردود که
از نظر خانواده فردی بی عرضه و بی لیاقت
از نظر معلم عقب افتاده ذهنی، از نظر
دانش آموزان دیگر کودن، از نظر سایر اولیاء
مدرسه تنبل و بی حمیت و از نظر خودش
شکست خورده و حقیر می نماید و راههای
دوست داشتن و دوست داشته شدن به روی
او بسته شده است چه می‌کند؟ اگر خود را
بجای او فرض کنید شما چه می‌کنید؟
آیا جزمقاومت منفی و قانون شکنی، درگیر
شدن با دیگران، گوشه گیری و انزوا راهی
دیگر سراغ دارید؟

چه باید کرد؟

حتماً" تصور می‌کنید باید به روانپزشک مراجعه
کرد و به مدد دارو و روان درمانی مشکل را
حل کرد خیر به روانپزشک، روانکاو،
روانشناس و دارو نیازی نیست کلید حل
مشکل فقط در دست معلم با تجربه و صدیق
و والدین آگاه است. قبل از هر چیز مربی و
اولیاء و سایر دست اندرکاران تعلیم و تربیت
(مدیر، ناظم و...) نباید شکست آنها

را به رخشان بکشند. بلکه باید به چنین
دانش آموزانی کمک کنند که مردودیشان را به
عنوان یک واقعیت و نتیجه عادلانه و
طبیعی کارشان بپذیرند. مردودی و شکست
را برای این قبیل دانش آموزان باید با جمله
معروف روانشناس معاصر "شکست مقدمه
پیروزی است" مطرح کرد. دانش آموز را
تحریر کنیم که شکست خود را تحلیل و علل
آنرا تشخیص دهد. و علل آنرا رفع کند تا
دیگر بار شکست نخورده و به پیروزی دست
یابد.

ثانیا " محیط کلاس و مدرسه را به محیط گرم
و صمیمانه‌ای که در آن همه به یکدیگر علاقمند
باشند تبدیل کنیم. برای ایجاد یک چنین
محیطی هر چند که احتیاج به سرمایه‌گذاری
و صرف هزینه نیست ولی به همت، ایثار
مکرمت اخلاق، فداکاری و صرف وقت
نیازمندیم. این مربی و والدین هستند که
باید مانند کانونی آتشین بسوزند تا دیگران
را بسازند و به سنگین دلانی که در اثر غفلت
و بی توجهی و یا هر علت دیگر مردود شده
و خود را مطرود هم میدانند باید درس
نرمی دهند که علی‌علیه السلام میفرماید:
ضَادُّوا الْقَسْوَةَ بِالرِّقَّةِ (از راه نرمی و مدارا بسا
سخت دلان بستیزید)

با خلق درشتی مکن و تندمگوی

پرخاش مکن، خشن مشو، جنگ‌مجوی

خواهی که بیارند خلائق بتوروی

نرمی‌کن و از سخت دلی دست بشوی

ثالثاً " درمقابل اشتباهاتی که احیاناً" مرتکب می‌شوند مثل یک مورخ به سوابق گذشته‌شان مراجعه نکنیم مثلاً" نگوئیم که پارسال هم گفتم نشنیدید و... درآتشم بیفکن و نام‌گنهمبر

آتش به گرمی عرق انفعال نیست در هنگام اشتباه باید فقط راه چاره و رفع اشتباه را به آنان گوشزد کرده و در کارهایشان پیگیری و نظارت داشته‌باشیم . نباید این دانش‌آموزان را چون ظروف خالی که باید از دانش پرشوند بپنداریم بلکه با آنان از روی صمیمیت و دوستی آنچنان رفتار کنیم تا بیاموزند چگونه با دیگران ارتباط صحیح برقرارکنند و برای تاءمین سعادت آینده خویش چگونه عمل کنند .

رابعاً " آنان را به شرکت فعالانه در امور وادار کنیم . شرکت جستن درامور یکی از انگیزه‌های قوی و مفیدیست که پرورشکار بایستی به آن توجه داشته باشد . اصولاً"

واگذاری مسئولیت به دانش‌آموز و شرکت دادن او در کارهای مدرسه (اعم از آموزشی تربیتی، اجتماعی....) علاوه برآنکه شخص را برای زندگی آینده بهتر آماده میکند عملاً " طعم تلخ قانون شکنی از طرف دیگران ، بی تفاوتی و امثال آن رامیچشد وحس میکند . وازاین طریق است که میتوان به آنان فهماند که قوانین و مقررات برای محدودیت نیست بلکه برای مصونیت از حوادث وضع شده‌مانند . به این نحو است که فلسفه مجازات را میفهمد ودرک میکند که مجازات جنبه انتقام ، تمسخر ، تحقیر کردن نداشته بلکه صرفاً " به منظور تنبیه و آگاهی و جلوگیری از پیش آمدهای سوء می باشد .

بنابراین مردود شدن اوهم جنبه انتقام تمسخر ، تحقیر شدن نداشته بلکه نتیجه عدم توجه و آگاهی بوده‌است که بایستی جبران شود .

برای مبارزه ضد امپریالیستی ابتدا باید ریشه‌های وابستگی سیاسی ، اجتماعی فرهنگی راقطع کرد .

شهید دکتر باهنر